

Annual International Student Survey 2021

Erasmus Student Network The Netherlands | Landelijke Studentenvakbond | Interstedelijk Studenten Overleg
April 2021

Achtergrond

De AISS 2021 is de vierde editie van de Annual International Student Survey (AISS), een gedeeld project van het Erasmus Student Network (ESN Nederland, de Landelijke Studentenvakbond (LSVb) en het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO). De afgelopen jaren is het aantal internationale studenten dat in Nederland studeert, voor een uitwisseling dan wel een volledige studie, enorm toegenomen.¹ Er is steeds meer discussie over de internationalisering van het Nederlandse hoger onderwijs en de positie van internationale studenten in Nederland. ESN, de LSVb en het ISO hadden daarom een gedeelde behoefte aan meer inzicht in de positie van internationale studenten in Nederland, om zo na te kunnen gaan waar ruimte voor verbetering ligt. In 2018 is daarom besloten tot een inventarisatie van de positie van internationale studenten in Nederland, resulterend in de eerste editie van de AISS. Om de ervaring van internationale studenten goed te blijven monitoren is besloten de inventarisatie jaarlijks te laten terugkeren, resulterend in dit rapport van de vierde editie.

¹<https://www.folia.nl/actueel/143524/aantal-internationale-studenten-verdubbelt-in-vijf-jaar-hoe-de-basisbeursmiljoenen-verdampen>;
<https://www.nuffic.nl/nieuws/nuffic-publiceert-nieuwe-cijfers-internationale-studenten>.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
<i>Motivatie</i>	4
<i>Betrokken partijen</i>	4
Methode en verantwoording	5
<i>Representativiteit</i>	5
<i>Vragenlijst</i>	5
<i>Verspreiding en promotie</i>	5
Beschrijvende statistieken	6
<i>Nationaliteit</i>	6
<i>Verblijfsduur</i>	6
<i>Instelling en opleiding</i>	6
Resultaten	8
<i>Onderwijs en hoger onderwijsinstellingen</i>	8
<i>Sociale inclusie</i>	12
<i>Welzijn</i>	15
<i>Huisvesting</i>	18
<i>Werk en stage</i>	21
<i>Zorgverzekering</i>	25
<i>Het Nederlandse systeem</i>	27
<i>Redenen om (niet) te blijven</i>	30
<i>Noodzakelijkste verbeteringen</i>	31
Conclusies en aanbevelingen	33

Inleiding

Motivatie

Het aantal internationale studenten in Nederland groeit al jaren gestaag. Sinds 2016 is het aantal internationale studenten binnen Nederland verdubbelt.² In 2019/2020 studeerden er meer dan 85.000 internationale studenten aan een Nederlandse hbo-instelling of universiteit, dat is ongeveer 12 procent van het totaal aantal ingeschreven studenten.³ De aantallen internationale studenten op hogeronderwijsinstellingen lopen tijdens de coronacrisis niet terug als gevolg van een hogere instroom EU studenten.⁴ In het studiejaar 2020/2021 staan er momenteel meer dan 70.000 internationale studenten ingeschreven bij een Nederlandse universiteit, dit is een toename van 13 procent ten opzichte van vorig jaar. Internationale studenten maken momenteel 21,5 procent uit van de totale universitaire studentenpopulatie.⁵

Nederland is dus een razend populaire bestemming voor internationale studenten en lijkt alleen maar populairder te worden. Dit biedt vele kansen, maar brengt ook grote uitdagingen met zich mee. Er is de laatste jaren steeds meer discussie over de internationalisering van het Nederlandse hoger onderwijs en de consequenties die dit kan hebben voor zowel Nederlandse als internationale studenten, men kan hier vanuit verschillende invalshoeken naar kijken. Vanuit economisch perspectief leveren de internationale studenten volgens het CPB de Nederlandse schatkist meer op dan dat ze kosten wanneer ze na de studie in Nederland blijven.⁶ Daarnaast stimuleren internationale studenten de ontwikkeling van onze kenniseconomie door het versterken van onze concurrentiekracht.⁷ Aan de andere kant zet de grote instroom van internationale studenten hogeronderwijsinstellingen onder druk en moeten deze studenten kampen met de zeer krappe woningmarkt voor studenten.

De AISS wil een bijdrage leveren aan de internationalisering discussie door een relatief zeldzame, maar zeer relevante invalshoek te nemen: die van de internationale student zelf. Zo wordt niet alleen over, maar ook mét internationale studenten gesproken over hun positie. Wat zijn hun ervaringen en waar lopen zij tegenaan? Zo kan er beter beleid gemaakt worden rondom internationaal onderwijs en komen we een stap dichterbij het realiseren van de potentie van internationalisering.

Betrokken partijen

Het ISO, de LSVb en ESN Nederland zijn de initiatiefnemers van de AISS. Dit betekent dat het project volledig gedragen wordt door studenten, voor studenten. ESN Nederland is onderdeel van het internationale ESN-netwerk en is met vestigingen in meer dan 40 landen dé vrijwilligersorganisatie voor studenten in het internationale hoger onderwijs in Europa. Het ISO is het koepelorgaan van centrale medezeggenschap welke de belangen van studenten aan hun universiteit of hogeschool behartigen. De LSVb is een federatie van lokale studentenvakbonden. Samen behartigen het ISO en de LSVb de algemene belangen van de ruim 750.000 studenten aan Nederlandse universiteiten en hogescholen.

²<https://www.folia.nl/actueel/143524/aantal-internationale-studenten-verdubbelt-in-vijf-jaar-hoe-de-basisbeursmiljoenen-verdampen>

³<https://www.nuffic.nl/nieuws/nuffic-publiceert-nieuwe-cijfers-internationale-studenten>

⁴https://vsnu.nl/nl_NL/nieuwsbericht/nieuwsbericht/656-record-aantal-van-328-000-studenten-aan-universiteiten-in-coronatijd-8-groei-in-voorlopige-inschrijfcijfers.html

⁵https://www.vsnu.nl/f_c_ingeschreven_studentsen.html#:~:text=In%20studiejaar%202020%2F21%20staan,van%20de%20totale%20universitaire%20studentenpopulatie.

⁶<https://www.cpb.nl/de-economische-effecten-van-internationalisering-het-hoger-onderwijs-en-mbo-0>

⁷<https://www.vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Internationaal/Notitie%20Visie%20Internationaal%20definitief.pdf>

Methode en verantwoording

Representativiteit

Het is belangrijk te benadrukken dat de AISS verkennend van aard is. Hoewel de steekproef onder 737 internationale studenten een goed beeld geeft van de belangrijkste problemen, is dit geen willekeurige steekproef. Het kan dus niet gesteld worden dat de bevindingen uit dit rapport gegarandeerd representatief zijn voor de gehele populatie internationale studenten in Nederland. Dit is niet de insteek en zo zullen de resultaten ook niet gepresenteerd worden. Een gegarandeerd representatief onderzoek vereist meer middelen, tijd en geld dan het ISO, de LSVb en ESN Nederland beschikbaar hebben. Het verkennende karakter van de AISS laat echter wél toe om uitspraken te doen over zaken waar internationale studenten over het algemeen tegenaan lopen en hier voorbeelden van te geven ter illustratie. Tijdens de dataverwerking is er in het bijzonder aandacht besteed aan de mogelijke verschillen tussen de antwoorden van hbo- en wo-respondenten. Indien er tussen deze twee groepen een significant verschil (≥ 10 procent) optrad, is dit in het rapport opgenomen.

Vragenlijst

De vragenlijst bevat de volgende thema's: onderwijsinstellingen, sociale inclusie, welzijn, huisvesting, stage, werk, zorgverzekering, Nederlands systeem en redenen om te blijven. In vergelijking met de vorige editie zijn de thema's stage en zorgverzekering toegevoegd omdat studentenfracties en zorginstellingen benadrukken dat veel internationale studenten ook op deze gebieden problemen ondervinden. In de enquête zijn de vragen zo veel mogelijk gelijk aan de vragen in vorige edities zodat deze met elkaar vergeleken kunnen worden. Er zijn enkele vragen nader gespecificeerd om de duidelijkheid ervan te bevorderen. Niettemin is de strekking van de vragen hetzelfde gebleven. Indien het resultaat van zo een gespecificeerde vraag vergeleken wordt met een resultaat uit een voorgaande editie zal dit expliciet in het rapport benoemd worden. Daarnaast zijn er vragen toegevoegd aan de sectie international classroom en welzijn. Tenslotte zijn er vragen omtrent de corona crisis toegevoegd, dit zijn vragen die expliciet gericht zijn op de ervaring van internationale studenten met betrekking tot corona en de maatregelen die daaruit voortvloeien. Logischerwijs heeft corona invloed op het gehele onderzoek en de daaruit voortvloeiende bevindingen. Hier wordt rekening mee gehouden in het rapport door de resultaten die significant afwijken van vorig jaar binnen een corona context te plaatsen.

Verspreiding en promotie

De AISS kon ingevuld worden tussen 11 januari en 28 februari 2021. De vragenlijst is door ESN, het ISO en de LSVb verspreid op hun sociale mediakanalen en onder hun achterban/lokale afdelingen, international offices van hoger onderwijsinstellingen, colleges van bestuur van instellingen en internationale studie- en studentenverenigingen. Het invullen van de vragenlijst gebeurde anoniem.

Beschrijvende statistieken

Dit hoofdstuk bevat enkele beschrijvende statistieken om zo een beeld te schetsen van de achtergrond van de respondenten.

Nationaliteit

De AISS is ingevuld door 740 studenten. De antwoorden van 3 respondenten zijn niet meegenomen in de dataverwerking en het rapport omdat zij de enquête niet volledig hebben ingevuld. De 737 respondenten zijn afkomstig uit 222 verschillende landen. Dit is een groot verschil met vorig jaar waar de respondenten maar afkomstig waren uit 80 verschillende landen.⁸ Het merendeel is afkomstig uit Europa: 66 procent van alle respondenten is staatsburger van een EEA-land. Zij betalen het wettelijke collegegeldtarief. De 34 procent die niet afkomstig is uit een EEA-land betaalt het instellingstarief, welke aanzienlijk hoger ligt.

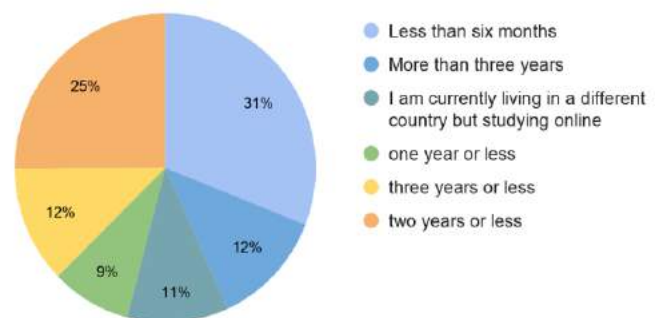
Table 1: number of respondents from most frequent countries

Country	
Germany	127
Italy	49
Bulgaria	42
India	40
France	33
Spain	31
Romania	31
Poland	24
China	18
Greece	14

Verblijfsduur

Hoe lang respondenten al in Nederland zijn is te zien in figuur 1. 31 procent is pas sinds 6 maanden of korter in Nederland, deze respondenten kennen Nederland alleen onder de huidige corona maatregelen. 50 procent van de studenten woont al langer dan een jaar in Nederland, zij hebben Nederland ook zonder corona maatregelen ervaren. Daarnaast is het merendeel, 54 procent van alle respondenten, van plan om meer dan 3 jaar in Nederland te blijven.

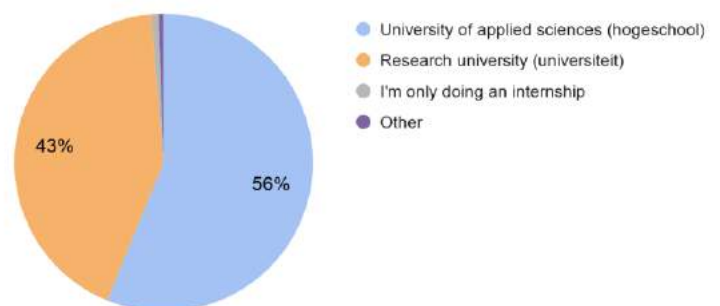
Figure 1: how long have you been in the Netherlands?

Instelling en opleiding

In figuur 2 is te zien dat het merendeel van de respondenten, 56 procent, een hbo-opleiding volgt. 43 procent volgt een wo-opleiding en 1 procent loopt stage/overig. Van de respondenten die een hbo-opleiding volgt, studeren de meesten aan HZ University of Applied Sciences Vlissingen (26 procent). Op de tweede plek staat HU University of Applied Sciences Utrecht (14 procent) gevolgd door Amsterdam University of Applied Sciences (13 procent). Verder studeert een aanzienlijk aantal van de respondenten ook aan Windesheim (10 procent) en Inholland University of Applied Sciences (9 procent). In totaal gaven de

Figure 2: What Dutch higher education institute are you attending?

⁸ <https://www.iso.nl/wp-content/uploads/2020/05/AISS-2020-EN.pdf>

respondenten aan aan 35 verschillende hbo-instellingen te studeren. Van de respondenten die een universitaire opleiding volgt komt 25 procent van Eindhoven University. Op de tweede plek staat University of Groningen (15 procent) gevolgd door Utrecht University en Leiden University (beiden 10 procent). Daarnaast gaf een aanzienlijk aantal aan aan Radboud University Nijmegen en Erasmus University Rotterdam te studeren (beiden 9 procent). De respondenten studeren aan 18 verschillende universiteiten. In totaal komen de respondenten van 53 verschillende hogeronderwijsinstellingen.

Verder volgt 76 procent van de respondenten een full-time bacheloropleiding, 16 procent een masteropleiding en 7 procent is op uitwisseling (figuur 3). Het overige percentage volgt een pre-master. Respondenten volgen hun studies in veel verschillende sectoren. In figuur 4 is de top tien van de meest gevolgde studies weergegeven. Hier is te zien dat de populairste sector Economie (26 procent) is, op de tweede plaats techniek (18 procent), gevolgd door multidisciplinaire sociale wetenschappen (7 procent) en liberal arts and sciences (6 procent).

Figure 3: What type of programme are you following?

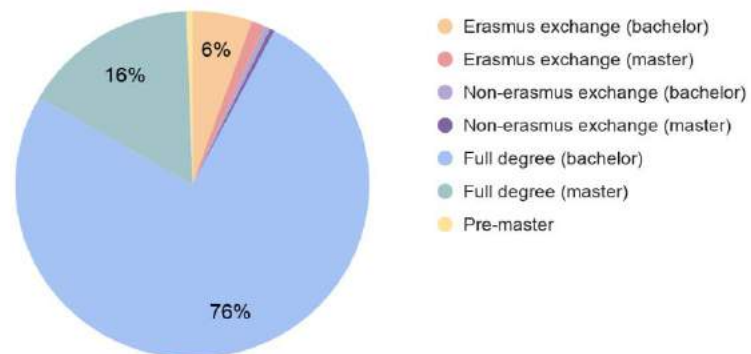
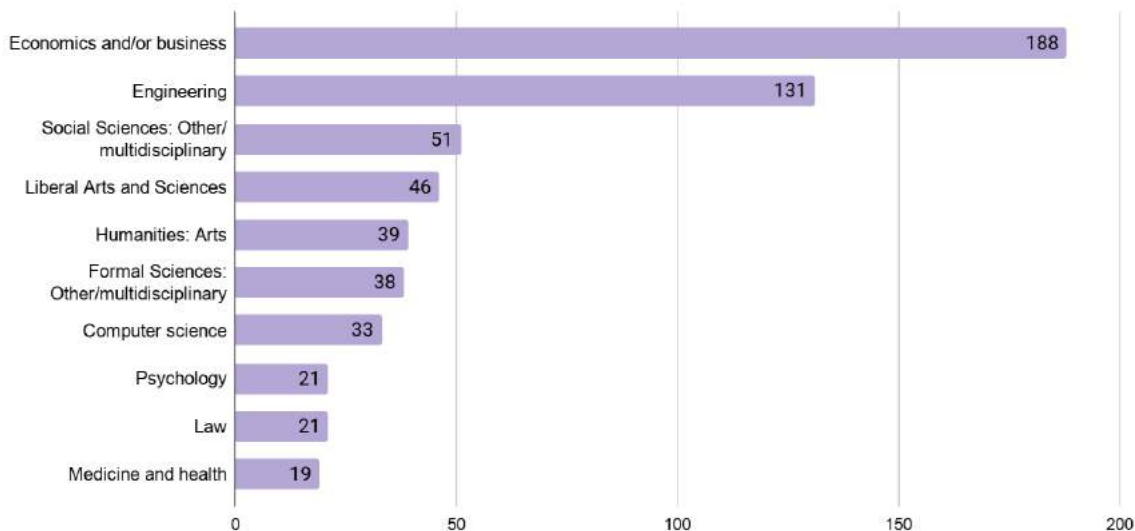

Figure 4: What is your field of studies? - top 10

Respondenten volgen studies in veel verschillende sectoren. De meeste respondenten komen uit de sector (bedrijfs)economie (30 procent van de respondenten), gevolgd door beta-techniek (11 procent), psychologie en liberal arts and sciences (university colleges), beide gevolgd door 6 procent van de respondenten.

Resultaten

Onderwijs en hoger onderwijsinstellingen

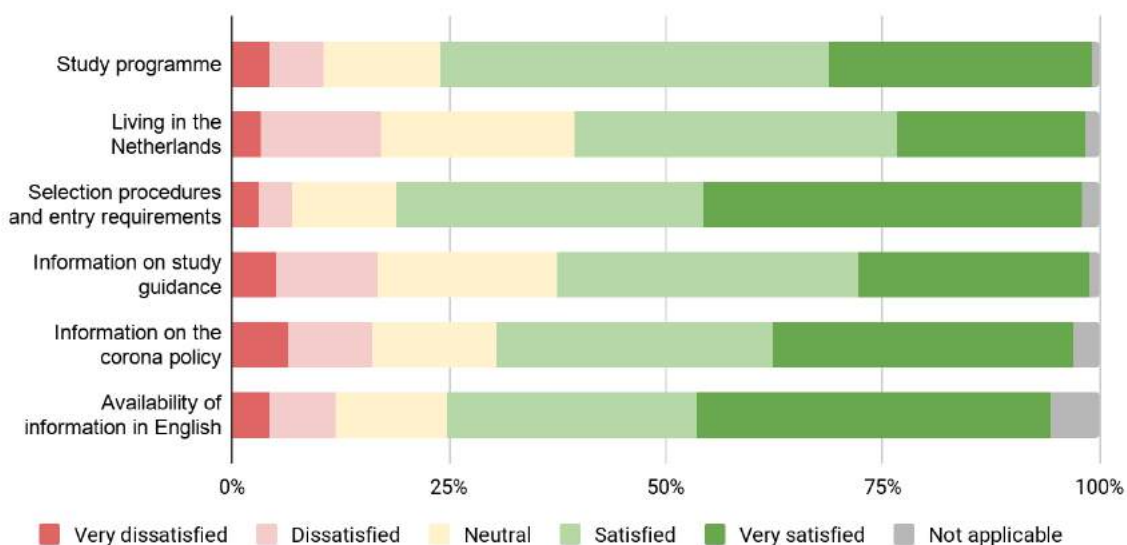
Kernpunten

- Er wordt weinig tot matig rekening gehouden met culturele verschillen door zowel studenten als medestudenten, terwijl bijna 80 procent van de respondenten aangeeft dat een culturele diverse klas de kwaliteit van het onderwijs verbetert.
- Respondenten die aan het wo studeren zijn minder tevreden over hoe er rekening wordt gehouden met culturele verschillen in vergelijking met respondenten die aan hbo studeren.
- Respondenten zijn over het algemeen tevreden over de informatievoorziening van hun hogeronderwijsinstellingen.
- Rond de 70 procent is tevreden of heel tevreden over de kwaliteit van de docenten en de Engelse taalvaardigheid van de docenten.
- Meer dan 20 procent is (heel) ontevreden met de kwaliteit van online colleges en tentamens in tegenstelling tot 10 procent die ontevreden is met fysieke tentamens en colleges.

Voor elke internationale student geldt dat hij of zij niet alleen in een nieuw land, maar ook in een nieuw onderwijssysteem terechtkomt. En net zoals elk land heeft elke instelling een eigen onderwijscultuur. Het is daarom goed om te monitoren wat internationale studenten van het Nederlandse onderwijssysteem vinden.

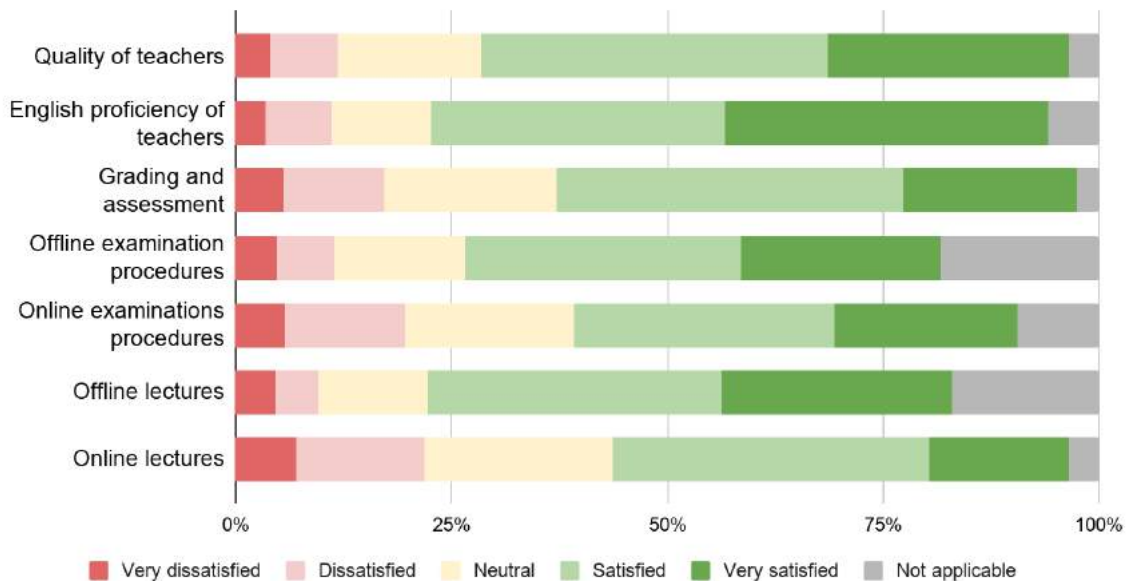
Aan de respondenten is gevraagd hoe zij de informatievoorziening van hun onderwijsinstelling ervaren (zie figuur 5). **Daaruit blijkt dat uit alle onderdelen meer dan de helft tevreden of heel tevreden is over de informatievoorziening. Over de informatievoorziening van het studieprogramma, selectieprocedures en toegangseisen zijn de respondenten het meest tevreden.** Iets minder dan 20 procent vindt dat er te weinig informatie gegeven wordt over het leven in Nederland, de corona maatregelen en studiebegeleiding. Over het algemeen zijn de respondenten tevreden met de informatievoorziening.

Figure 5: how satisfied are you with the following types of information?

Daarnaast zijn de respondenten gevraagd hun mening te geven over de kwaliteit van het onderwijs dat zij volgen in Nederland (zie figuur 6). **Ook dit ervaren respondenten over het algemeen als positief.** Rond de 70 procent is tevreden of heel tevreden over de kwaliteit van de docenten en de Engelse taalvaardigheid van de docenten. **De studenten zijn het minst tevreden met de online colleges en tentamens, meer dan 20 procenten van de respondenten zijn hier ontevreden of erg ontevreden over.** Opvallend is dat bij fysieke colleges en tentamens maar ongeveer 10 procent ontevreden of erg ontevreden is. Dit correspondeert met eerder onderzoek gedaan door het ISO, waar bleek dat studenten niet tevreden waren met verschillende vormen van online onderwijs.⁹

Figure 6: what do you think of the following components of education?

Studenten geven aan dat de kwaliteit van online colleges vaak slechter is dan bij fysieke colleges omdat er weinig interactie en interesse is:

“Online classes severely lack interactivity... information is oftentimes just provided, but not TAUGHT.”

“Quality of education significantly dropped with transition to online education. Teachers made no effort to make their subject matter more interesting and captivating even though they know online education is very challenging and hard on the students.”

Daarnaast geven de respondenten aan dat zij online tentamens vaak moeilijker vinden dan fysieke tentamens:

“Often the online examinations are made tougher and this leads to study delay.”

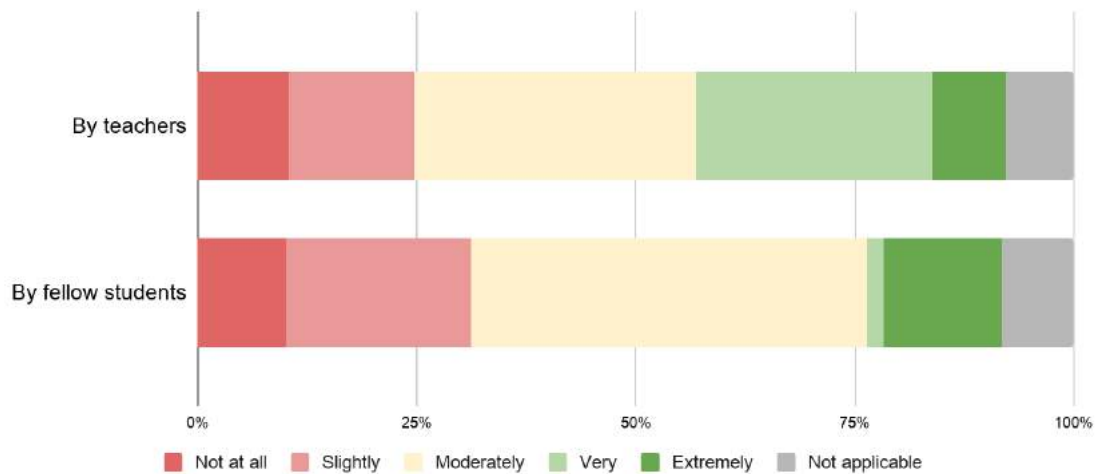
“The online exams were more difficult, with more questions and less time.”

⁹<https://www.iso.nl/2021/02/onderzoek-bevestigt-studenten-massaal-eenzaam-en-ontevreden-door-digitaal-onderwijs/>,
<http://www.iso.nl/wp-content/uploads/2021/02/ResearchNed-%E2%80%93-Ervaringen-van-studenten-met-onderwijs-en-toetsen-op-afstand-tijdens-corona.pdf>

Een belangrijk onderdeel van internationalisering is het realiseren van een international classroom. Het doel van een international classroom is om diversiteit te bevorderen zodat het perspectief van iedere student verbreed wordt en zodat deze wordt voorbereid op een internationale arbeidsmarkt. Aan de respondenten is gevraagd of hier in hun klas daadwerkelijk rekening mee wordt gehouden. **Over het algemeen wordt er weinig tot matig rekening gehouden met de culturele verschillen.**

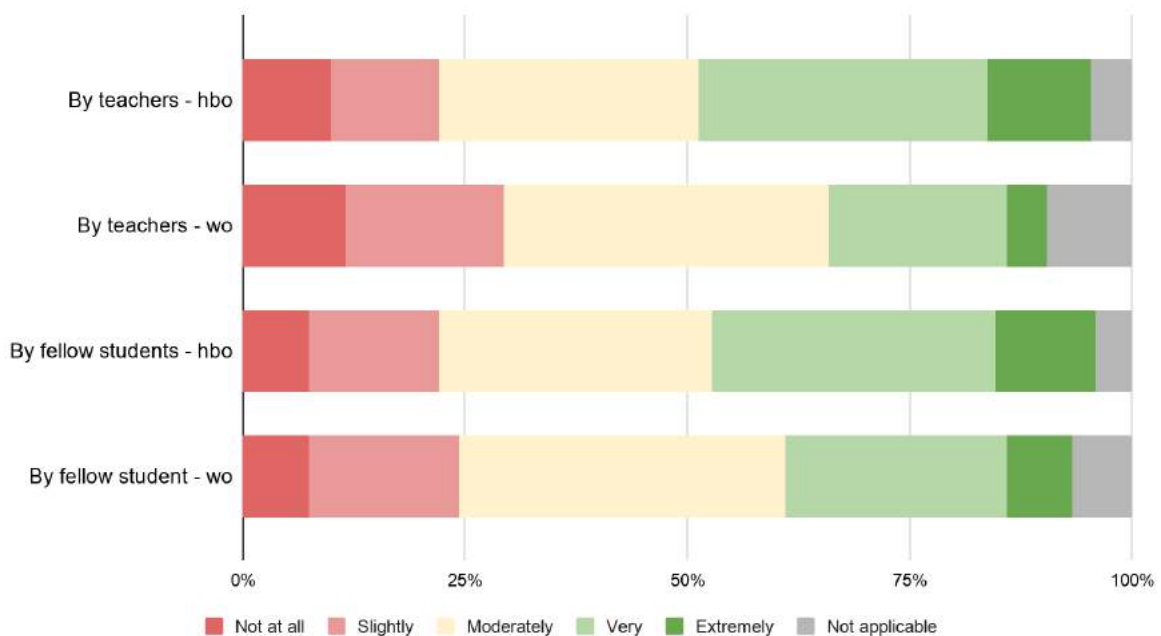
In de figuur 7 is te zien dat bijna 60 procent aangeeft dat docenten helemaal niet, een beetje of matig rekening houden met de culturele verschillen, voor medestudenten ligt dit op meer dan 75 procent.

Figure 7: to what extent are cultural differences taken into account during lectures?

In figuur 8 is te zien dat respondenten die aan het wo studeren minder tevreden zijn over hoe er rekening wordt gehouden met culturele verschillen in vergelijking met respondenten die aan het hbo studeren.

Figure 8: to what extent are cultural differences taken into account during lectures?

25 procent van de wo-respondenten is (heel) tevreden met hoe docenten rekening houden met culturele verschillen in vergelijking met 44 procent van de hbo-respondenten. Daarnaast zijn 32 procent van de wo-respondenten (heel) tevreden over hoe studenten rekening houden met culturele verschillen in vergelijking met 43 procent van de hbo-respondenten. Er is dus een verschil van 19 procent met betrekking tot de tevredenheid over docenten en 12 procent met betrekking tot de tevredenheid over studenten in een international classroom.

Ook al wordt er over het algemeen weinig tot matig rekening gehouden met de culturele verschillen vindt 79 procent dat een culturele diverse klas een erg positieve of positieve invloed heeft op de kwaliteit van zijn onderwijs.

Studenten komen onder andere met de volgende voorstellen, die voornamelijk gericht zijn op docenten, om een international classroom te verbeteren:

“When talking about concepts and examples, be more inclusive and focus on international topics and not only Dutch-based information.”

“Teachers should be more aware about cultural differences and encourage students to strictly speak in English during class.”

Sociale inclusie

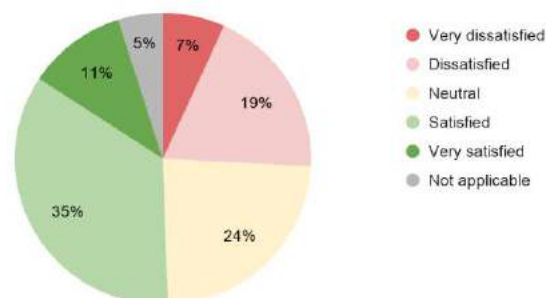
Kernpunten

- Een kwart van de respondenten is (heel) ontevreden over hun sociale leven.
- Sport- en studieverenigingen zijn over het algemeen goed toegankelijk voor internationale studenten. Studentenverenigingen en mogelijkheid tot vrijwilligerswerk zijn dit niet: minder dan 20 procent is hier tevreden over.
- Ongeveer een derde van de respondenten is (heel) ontevreden over de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren.
- In vergelijking met hbo-respondenten zijn wo-respondenten ongeveer 10 procent minder tevreden met de mogelijkheid om internationale studenten te ontmoeten.
- 76 procent van de respondenten wil meer interactie met Nederlandse studenten. Zij geven aan dat dit bevorderd kan worden door verbeterde mogelijkheden om de Nederlandse taal te leren en een meer diverse samenstelling tijdens groepsopdrachten. Zij leggen de verantwoordelijkheid hiervan vooral bij hogeronderwijsinstellingen.

Sociale inclusie is belangrijk in het verbeteren van de belevingswereld van internationale studenten, zo kan het culturele uitwisselingen bevorderen en de kansen op permanente vestiging vergroten. De AISS bevat daarom vragen die een indicatie geven in hoeverre internationale studenten sociale inclusie ervaren.

Aan de respondenten is ten eerste gevraagd hoe tevreden zij zijn over hun sociale leven in Nederland. Zoals te zien in figuur 9 zijn de meningen hierover verdeeld. **46 procent is (heel) tevreden met hun sociale leven. Daartegenover is ongeveer een kwart (24 procent) neutraal en een kwart (26 procent) ontevreden tot heel ontevreden over hun sociale leven.** Vorig jaar was maar 15 procent ontevreden tot heel ontevreden over hun sociaal leven.¹⁰

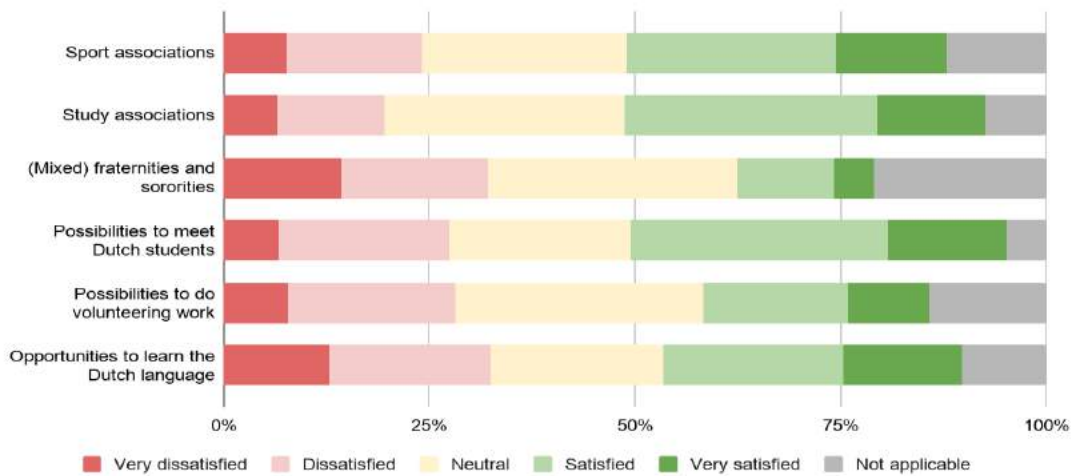
Figure 9: How satisfied are you with your social life in the Netherlands?

Het sociale leven van een student kan gestimuleerd worden door activiteiten naast zijn/haar studie, bijvoorbeeld door middel van verenigingsactiviteiten en vrijwilligerswerk. Aan de respondenten is gevraagd hoe toegankelijk deze activiteiten in Nederland zijn. Als gevolg van Corona is expliciet gevraagd om digitale activiteiten mee te nemen in de beoordeling hiervan. **Uit figuur 10 blijkt dat studieverenigingen over het algemeen goed scoren op toegankelijkheid:** meer dan de helft van de respondenten geeft aan tevreden of heel tevreden te zijn over de toegankelijkheid hiervan. Sportverenigingen komen op de tweede plek: ongeveer 40 procent zegt tevreden of heel tevreden over de toegankelijkheid te zijn. Studentenverenigingen en mogelijkheden om vrijwilligerswerk te doen worden als minst toegankelijk ervaren, ongeveer 15 procent is maar (heel) tevreden. **Verder is een derde van de studenten (heel) ontevreden over de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren.**

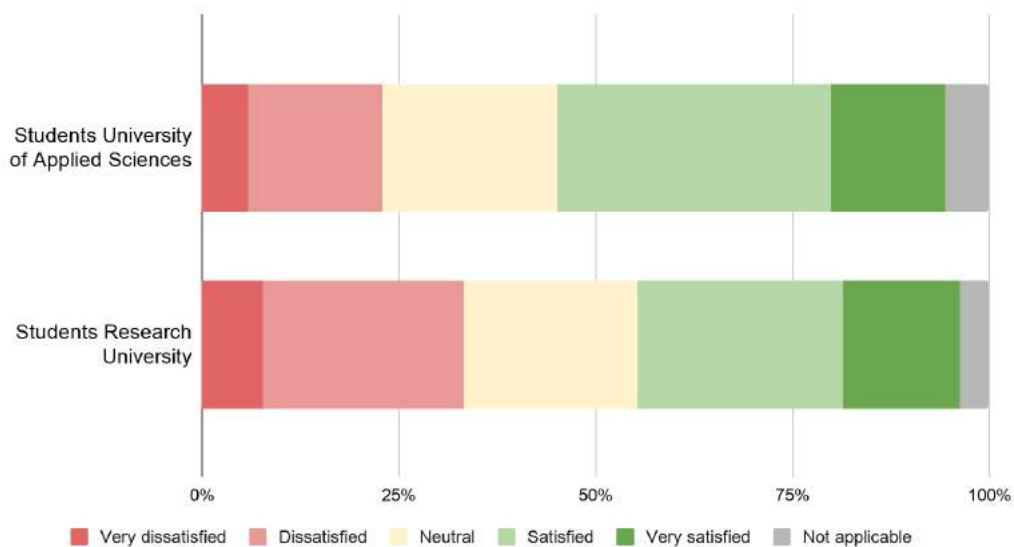
¹⁰ <https://www.iso.nl/wp-content/uploads/2020/05/AISS-2020-EN.pdf>

Figure 10: how satisfied are you with the accessibility of the following components?

46 procent van de respondenten geeft aan (heel) tevreden te zijn met mogelijkheid om Nederlandse studenten te ontmoeten (zie figuur 10). In deze vraag is er een significant verschil gevonden tussen de antwoorden van hbo- en wo-respondenten (zie figuur 11).

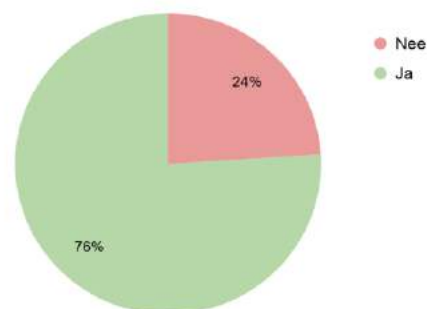
Figure 11: How satisfied are you with the possibilities to meet Dutch students?

49 procent van de hbo-respondenten gaf aan (heel) tevreden te zijn met de mogelijkheid om Nederlandse studenten te ontmoeten in vergelijking met 40 procent van de wo-respondenten. Daarnaast gaf 33 procent van de wo-respondenten aan (heel) ontevreden te zijn met de mogelijkheid om Nederlandse studenten te ontmoeten in vergelijking met 23 procent van de hbo-respondenten. **In vergelijking met hbo-respondenten zijn wo-respondenten dus ongeveer 10 procent minder tevreden met de mogelijkheid om internationale studenten te ontmoeten.**

Ondanks de algemene tevredenheid met de mogelijkheid om internationale studenten te ontmoeten, geeft 76 procent aan meer interactie te willen met de Nederlandse studenten (zie figuur 12).

Figure 12: Would you like more interaction with Dutch students?

In deze vraag was geen significant verschil te vinden tussen de antwoorden van hbo- en wo- respondenten. Uit het bovenstaande blijkt dat een mogelijkheid tot interactie met Nederlandse studenten niet altijd contact met Nederlandse studenten tot gevolg heeft.

In een open vraag is doorgevraagd hoe de interactie tussen Nederlandse en internationale studenten bevorderd kan worden. Hier kwam verschillende keren naar boven dat er meer gelegenheid moet zijn om Nederlandse taal cursussen te volgen, wat aansluit bij het resultaat dat er veel ontevredenheid heerst over de mogelijkheid om de Nederlandse taal te leren. De respondenten gaven aan dat taal een sleutelrol speelt in sociale inclusie:

“Provide free and easy access to Dutch language courses! Also for international (not only exchange!!) students. Being part of a student association is really challenging when not speaking dutch (...) Learning the language is key!”

“More possibilities for international students to learn Dutch. Language is key”

“My program did not allow us to get credit for language courses (...) I had full workload and very little external support for my learning Dutch efforts. These things get in the way of making decent friendships with Dutch students.”

Veel internationale studenten schreven ook dat ze zich vaak buitengesloten voelen in groepsprojecten en gaven aan dat ze het fijn zouden vinden als de hogere onderwijsinstelling hier meer de leiding in nam:

“Don’t let students pick their project groups but pick them based on the diversity for the group.”

“More available mixed groups (..) some groups don’t want internationals.”

“Sometimes they (students) get disappointed when they have a non-Dutch speaking person in their group for class, which makes me feel out of place. It would be great if the university could look into this.”

Welzijn

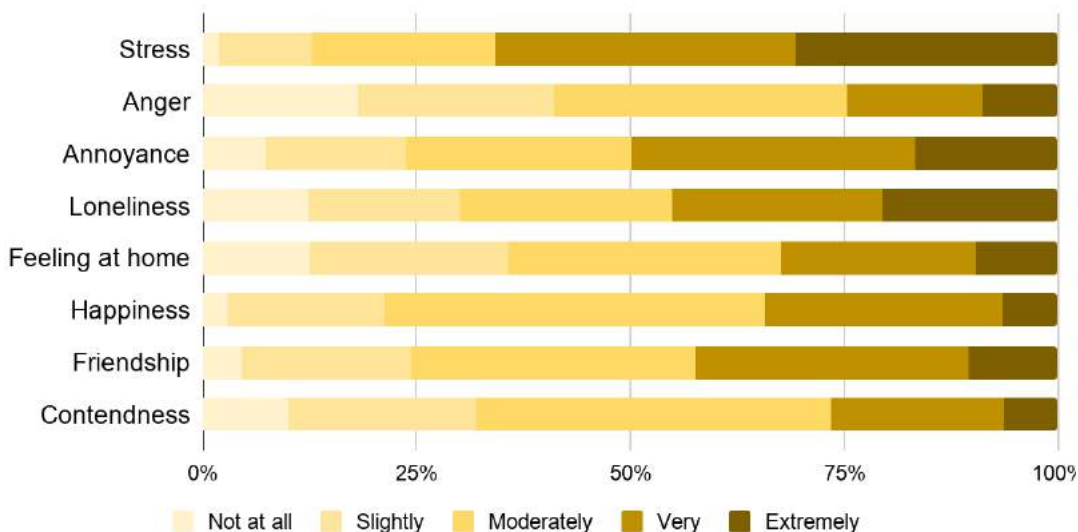
Kernpunten

- In het algemeen gaat het niet goed met het mentale welzijn van de respondenten: meer dan de helft van de respondenten ervaart (heel) veel stress en ongeveer de helft ervaart (heel) veel irritatie en eenzaamheid. Bijna een kwart van de studenten ervaart nauwelijks tot geen gevoelens van blijdschap.
- Meer dan de helft van de respondenten ervaart psychische problemen sinds september 2020.
- Bijna een derde van de respondenten ervaart (zware) financiële problemen sinds september 2020.

Internationale studenten vormen een risicogroep: leven in een ander land levert stress op en het sociale vangnet van internationale studenten is vaak kleiner omdat familie en vrienden verder weg wonen. Als gevolg van corona loopt de mentale gezondheid van internationale studenten een nog groter risico dan normaal. Het is daarom van groot belang het welzijn van internationale studenten te monitoren.

Figuur 13 laat zien dat het in het algemeen niet goed gaat met het mentale welzijn van de respondenten. **Meer dan 65 procent ervaart (heel) veel stress en de helft ervaart (heel) veel irritatie. Daarnaast voelt bijna de helft van de respondenten zich (heel) erg eenzaam**, terwijl dit vorig jaar nog minder dan 30 procent van de respondenten was.¹¹ **Verder ervaart bijna een kwart van de respondenten nauwelijks tot geen gevoelens van blijdschap.** Daarentegen zegt ongeveer 60 procent van de studenten gemiddeld tot veel vriendschap te ervaren.

Figure 13: to what extent did you experience the following emotions/feelings since September 2020 ?

In de opeenvolgende open vraag gaven de respondenten aan dat zij zich vooral gestrest, verdrietig en eenzaam voelen als gevolg van de corona maatregelen en hoge studiedruk.

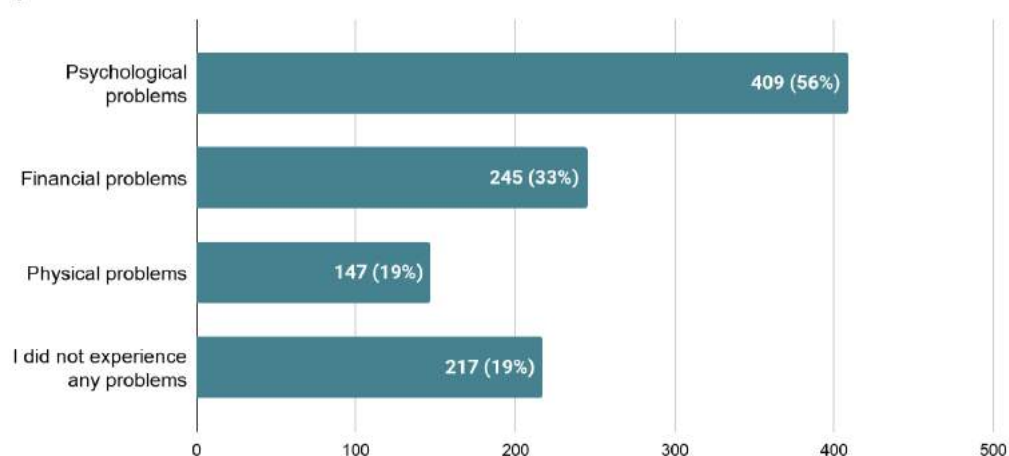
¹¹ <https://www.iso.nl/wp-content/uploads/2020/05/AISS-2020-EN.pdf>

“I could not feel any lonier. Since the beginning it was difficult for me to make friends and when I started making some friends the lockdown started.”

“Honestly, got depressed when I arrived here as I don’t know many people and the student housing I’m living in I don’t see anyone else other than my roommate who is barely at home. So lockdown, winter, curfew and isolation, and a lot of uni work hit me all at once.”

“Stress as a student is normal but with the Covid situation and finding internships is quite difficult so it does get stressful. Now that everything is online, it does get lonely cause you spend most of your days indoors and alone.”

Figure 14: To what extent did you experience the following problems since September 2020

Verder zegt meer dan 70 procent van de respondenten problemen te hebben ondervonden sinds september 20. **Meer dan de helft van het totaal aantal respondenten ervaart psychologische problemen sinds september 2020** (zie figuur 14). Het merendeel gaf aan te maken te hebben met beginnende depressie en dat dit voornamelijk veroorzaakt wordt door stress en eenzaamheid.

“I am really suffering from the lockdown and being alone a lot.”

“loneliness on the verge of depression.”

“My loneliness was making it hard to focus on studies and be able to function normally.”

“I felt stressed and depressed every day.”

Daarnaast heeft een derde van het totaal aantal respondenten financiële problemen ondervonden. In de opeenvolgende open vraag hadden de studenten de mogelijkheid om dit toe te lichten. Uit deze antwoorden geven studenten voornamelijk aan dat het zware financiële problemen betreft en dat zij moeite hebben om een baan te vinden. Een student gaf zelfs aan dat hij/zij geen geld had om eten te kopen.

“I am just very poor and sometimes have to restrict my money from food.”

“Due to corona I didn’t find a job so I went out of money and my family had to help.”

“Struggling to break even financially due to corona.”

“No student financing, no support from parents, not able to find a job, I am desperate.”

Huisvesting

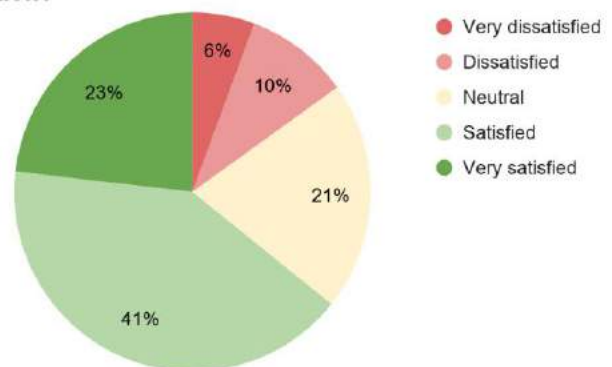
Kernpunten

- 21 procent van de respondenten woont op dit moment niet in Nederland. Van de respondenten die wel in Nederland wonen is de meerderheid, 64 procent, tevreden over hun woonsituatie, 15 procent is (heel) ontevreden over hun woonsituatie.
- Een meerderheid van de studenten (57 procent) heeft een keer, of meerdere keren, te maken gehad met advertenties die aangaven geen internationale studenten te willen. Een derde van de respondenten heeft wel eens meegemaakt dat ze zijn afgewezen voor een woonruimte omdat ze internationale student zijn. 28 procent van de respondenten geeft aan dat ze te maken hebben gehad met oplichting.
- Een groot deel van de respondenten (89 procent) vindt dat onderwijsinstellingen verantwoordelijk moeten zijn voor de huisvesting van internationals.

Het vinden van een kamer is voor internationale studenten vaak een lastige opgave. Uit de antwoorden van de respondenten blijkt dit nog steeds het geval. Al is de situatie veranderd: door de corona crisis kunnen internationale studenten onderwijs ook online volgen vanuit hun thuisland. Daarom is als eerste aan de respondenten gevraagd of ze op dit moment in Nederland wonen. Daaruit blijkt dat 79 procent van de respondenten op dit moment in Nederland woont. De overige 21 procent studeert wel in Nederland, maar is hier niet gehuisvest.

Aan de respondenten die in Nederland wonen is gevraagd in hoeverre ze tevreden zijn over hun huidige woonsituatie. Meer dan de helft van de studenten geeft aan tevreden of heel tevreden te zijn over hun woonsituatie, zoals is te zien in figuur 15. **15 procent is (heel) ontevreden over hun huidige woonsituatie.**

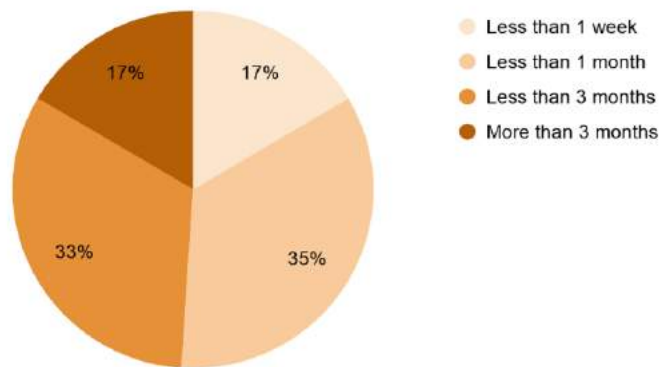
Figure 15: How satisfied are you with your current housing situation?

Figuur 16 laat zien dat het nog steeds niet makkelijk is om een woonruimte te vinden in Nederland. **Bij bijna de helft van de studenten (49 procent) duurde het meer de een maand om een woning te vinden, bij 17 procent daarvan duurde het zelfs langer dan drie maanden.** Het overgrote deel van de respondenten geeft aan woonruimte te hebben geregeld voor aankomst (84 procent). Deze uitkomst is zorgelijk omdat men zou verwachten dat vanwege de corona crisis het nu makkelijker zou zijn om een woning te vinden. Er zijn minder internationale studenten en ook Nederlandse studenten gaan minder snel op kamers. Toch blijkt dat de cijfers dit jaar hetzelfde uitpakken als voorgaande jaren en het dus nog steeds erg lastig is om een woning te vinden.¹²

¹² <https://www.iso.nl/wp-content/uploads/2020/05/AISS-2020-EN.pdf>

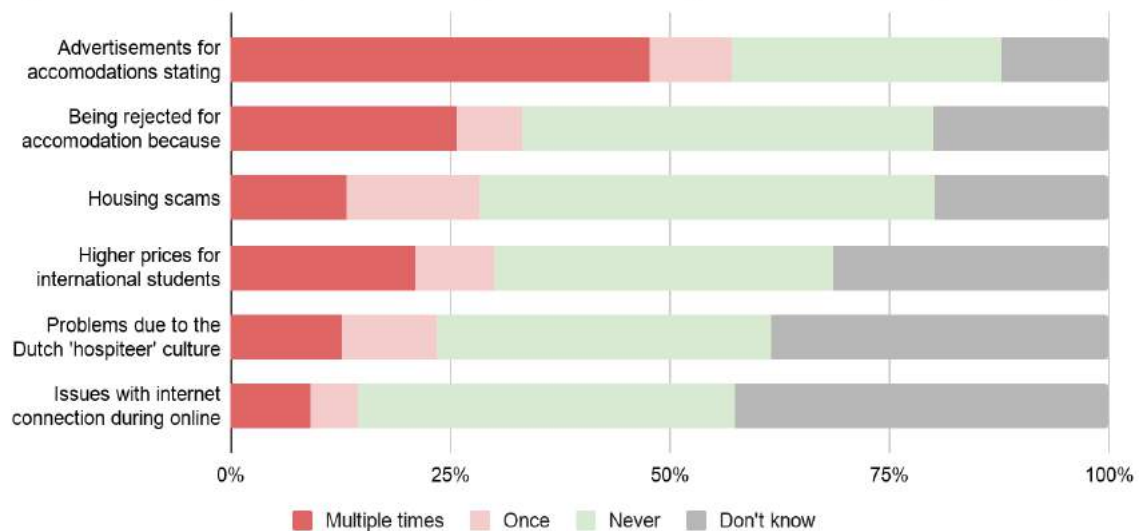
Figure 16: How long did it take to arrange accommodation?

Dit jaar blijkt dat veel respondenten last hebben gehad van problemen rondom huisvesting. **Uit figuur 17 blijkt dat meer dan helft van de studenten (57 procent) een keer, of meerdere keren, te maken heeft gehad met advertenties die aangaven geen internationale studenten te willen. Een derde van de respondenten heeft wel eens meegemaakt dat ze zijn afgewezen voor een woonruimte omdat ze internationale student zijn:**

“Housing is a huge problem for internationals and face a huge disadvantage in terms of options, pricing and opportunities. There is a severe lack of good affordable student housing.”

Figure 17: Have you experienced any of the following issues concerning housing?

Opvallend is dat een derde van de respondenten aangeeft dat er hogere prijzen worden gevraagd aan internationale studenten:

“My previous landlord charged me a lot more than my housemate for the same sized room because I couldn't speak Dutch. He also passed some racist remarks and made me feel uncomfortable.”

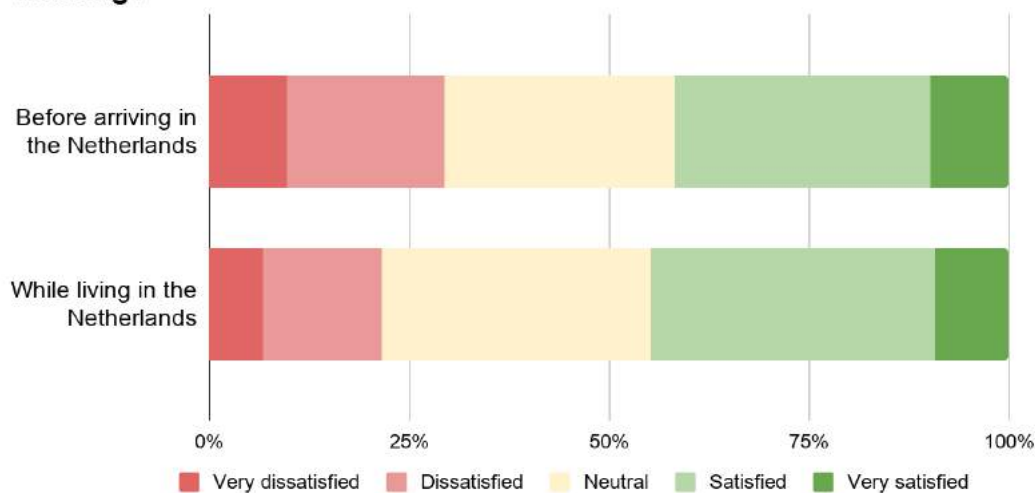
Meer dan een kwart van de respondenten (28 procent) geeft aan wel eens opgelicht te zijn op het gebied van huisvesting. Bijna een kwart (24 procent) van de studenten geeft aan dat de Nederlandse ‘hospiteer’ cultuur ook moeilijkheden opleverde in het vinden van woonruimte.

Vanwege de corona crisis is er een verdiepende vraag gesteld aan de respondenten of zij zich veilig voelen in hun woonruimte vanwege corona. Daaruit blijkt dat de meeste studenten (71 procent) zich (heel) veilig voelt, toch voelt 9 procent van de respondenten zich niet veilig.

Er is ook gevraagd wie verantwoordelijkheid zou moeten dragen voor het huisvesten van internationale studenten. Hier konden meerdere opties geselecteerd worden. **89 procent van de respondenten was van mening dat de hoger onderwijsinstelling hier (mede)verantwoordelijk voor moet zijn.** 53 procent geeft aan dat de gemeente hier een verantwoordelijkheid heeft. 37 procent vindt dat de nationale overheid ook verantwoordelijk moet dragen.

Om internationale studenten zo goed mogelijk te helpen in het vinden van de juiste woonruimte is juiste en eerlijke informatievoorziening heel belangrijk. Aan de respondenten is gevraagd wat zij vonden van de informatievoorziening over huisvesting voor en tijdens hun verblijf in Nederland. **29 procent van de respondenten was ontevreden over de beschikbare informatie over huisvesting voor het arriveren in Nederland, 22 procent van de respondenten is ontevreden over de informatie beschikbaar tijdens hun verblijf in Nederland.** Iets minder dan de helft is wel tevreden over de informatievoorziening voor en tijdens het verblijf in Nederland, zoals is te zien in figuur 18.

Figure 18: How satisfied are you with the general information on student housing?

Werk en stage

Kernpunten

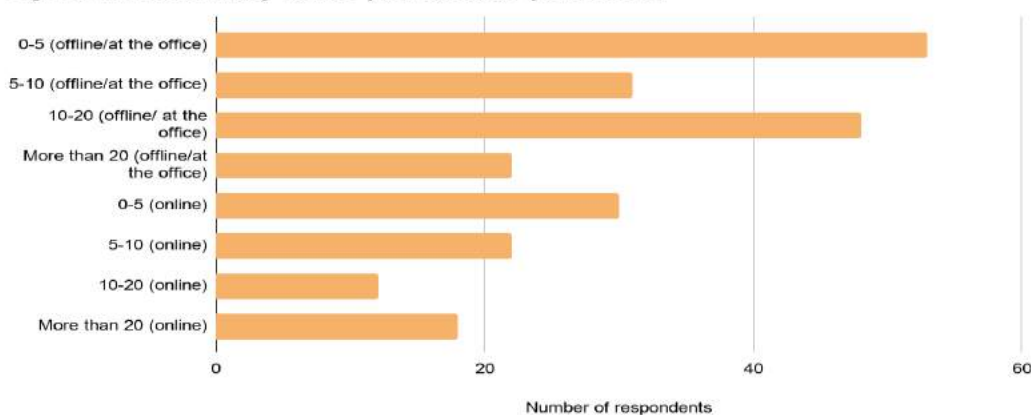
- Slechts 19 procent van de respondenten geeft dit jaar aan een bijbaan te hebben naast het studeren, vorig jaar was dat nog 31 procent.
- Internationals hebben op de arbeidsmarkt vooral last van de weinig beschikbare banen vanwege corona en de vraag naar Nederlandssprekende werknemers.
- Op het gebied van informatievoorziening is nog veel ruimte voor verbetering. 40 procent van de respondenten is ontevreden over de beschikbare informatie omtrent regels en voorschriften om te werken in Nederland. Daarbij geven veel studenten aan dat ze graag meer hulp willen vanuit de onderwijsinstelling.

Veel Nederlandse studenten werken naast hun studie. 77 procent van de hbo-studenten en 68 procent van de wo-studenten in Nederland hebben een betaalde baan naast hun studie.¹³ Dit percentage verschilt niet veel van andere jaren. Deze cijfers geven een deels vertekend beeld, omdat het rapport gaat over studiejaar 2019-2020 waarvan dus het grootste deel niet tijdens de corona crisis is. De cijfers van dit jaar zullen een beter beeld scheppen van de invloed van de corona crisis, deze zijn in september beschikbaar.

Het aantal internationale studenten dat naast hun studie werkt is lager. Dat kan veel verschillende oorzaken hebben: uitwisselingsstudenten blijven vaak maar een half jaar, ze hebben niet altijd een goede beheersing van de Nederlandse taal, de Nederlandse wet- en regelgeving staat het niet toe of internationale studenten vinden het belangrijker geen studievertraging op te lopen en kiezen er daarom bewust voor niet te werken naast hun studie. Het is belangrijk om te inventariseren waar internationale studenten die in Nederland werken of willen werken tegenaan lopen, zodat eventuele belemmeringen zoveel mogelijk kunnen worden weggenomen.

Dit jaar hebben we in de AISS naast werk ook gevraagd naar de stage van studenten. 153 respondenten blijken op dit moment stage te lopen. De meesten doen dit meer dan 20 uur per week, afwisselend online en offline. Ondanks corona geeft figuur 19 weer dat de meeste studenten een deel van hun stage ook offline/op kantoor doorbrengen.

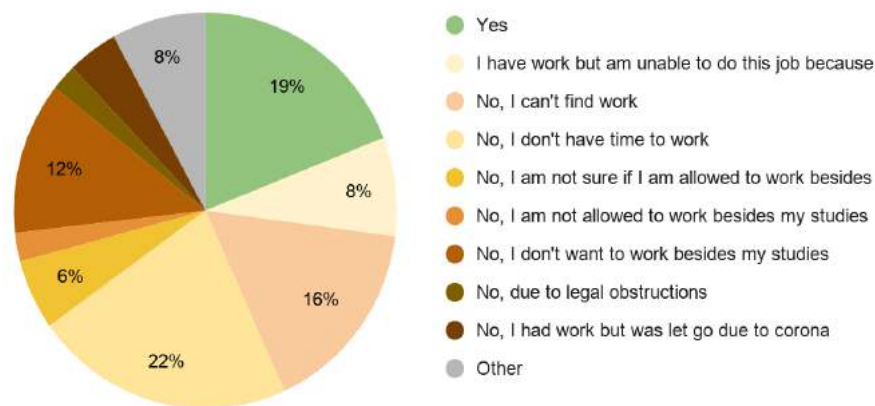
Figure 19: How many hours per week do you work?

¹³<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/09/01/monitor-beleidsmaatregelen-hoger-onderwijs-2019-2020>

Naast een stage hebben 139 respondenten (19 procent) een (bij)baan naast hun studie. Uit figuur 20 blijkt dat de reden waarom sommige respondenten geen werk naast hun studie hebben verschillend. 8 procent heeft werk, maar kan dit niet doen vanwege corona, 16 procent kan geen werk vinden, 22 procent heeft geen tijd om te werken. Daarnaast zijn er ook studenten die niet willen werken, of niet mogen werken naast hun studie. In vergelijking met de AISS-resultaten van vorig jaar blijkt dat een stuk minder respondenten een baan hebben. **Vorig jaar gaf 31 procent van de respondenten aan een baan te hebben, dit jaar is dat slechts 19 procent.**¹⁴ Hoogstwaarschijnlijk komt dit verschil door het verlies, of tijdelijke stopzetten van banen vanwege de coronacrisis.

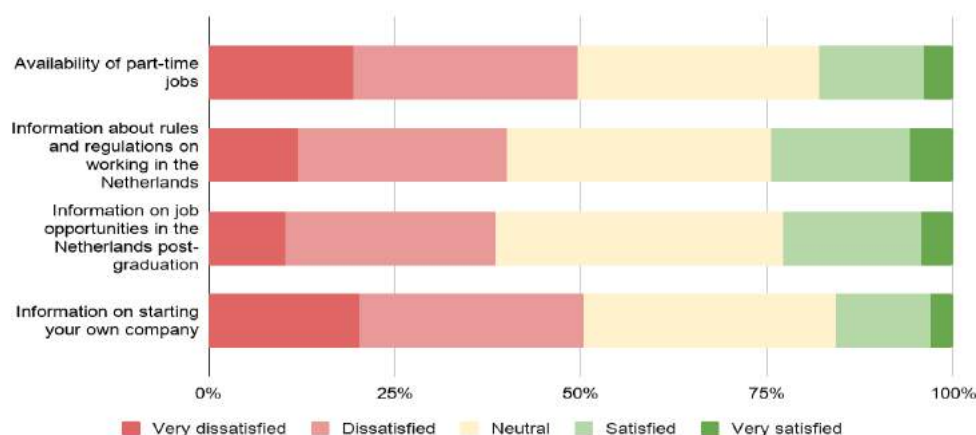
Figure 20: do you work alongside your studies?

De mogelijkheden voor studenten uit EER-landen om te werken verschillen van die van niet-EER studenten. Studenten die niet afkomstig zijn uit een EER-land mogen alleen werken als hun werkgever een werkvergunning regelt. Daarnaast mogen zij maar 16 uur per week werken (of fulltime in juni, juli en augustus, maar dit is juist de periode dat veel van deze studenten naar huis gaan).

Uit de resultaten blijkt dat zowel EER-studenten als niet-EER studenten niet altijd tevreden zijn over de beschikbaarheid van banen in Nederland, de informatie over de regelgeving en informatie over het vinden van een baan na het afstuderen, of het beginnen van een eigen bedrijf (zie figuur 21).

Figure 21: How satisfied are you with the following issues? (work)

¹⁴ <https://www.iso.nl/wp-content/uploads/2020/05/AISS-2020-EN.pdf>

Slechts 18 procent is tevreden over de hoeveelheid beschikbare banen en 24 procent is tevreden over de informatievoorziening omtrent regels en voorschriften om te werken in Nederland. De meeste studenten zijn dus niet tevreden over deze punten.

Aan de respondenten is gevraagd wat voor soort problemen ze vooral tegenkomen rondom werk en stage. Veel studenten geven daarbij aan dat de Nederlandse arbeidsmarkt nog een duidelijke focus heeft op Nederlandssprekende werknemers. Voor internationals is het daarom extra lastig om een baan of stage te vinden:

“I think it is quite common that internationals, who don't speak fully Dutch yet (but we try tho!), get excluded/discriminated in working spaces.”

“I worked in the serving section and my Dutch was decent but not perfect and encountered rude people telling me that if I lived in their country I should be fluent.”

“However, it is quite hard to find an internship, as many require fluent Dutch skills. Also my university shares not as much English speaking options and support in our study-internship group, so it is really hard to find something yourself.”

Veel studenten geven ook aan dat corona invloed heeft gehad op het vinden van werk en stage, of dat hun stage niet is doorgegaan:

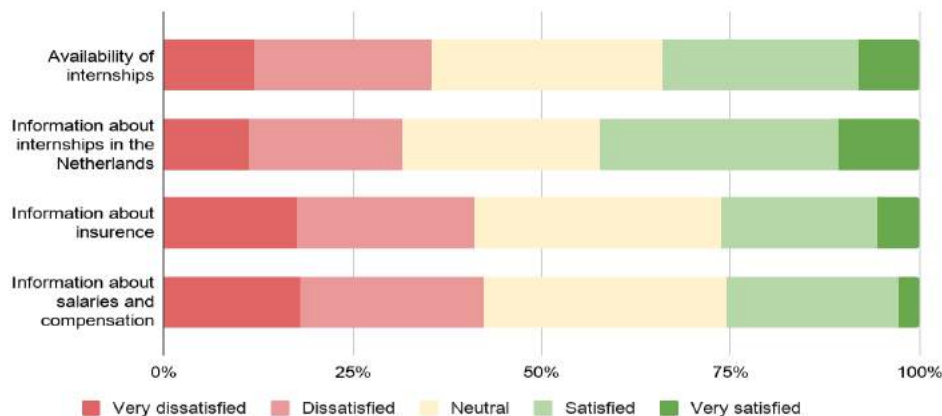
“I did volunteer work in a museum, and due to corona it has to remain closed until March. Also, my internship might get cancelled due to corona regulations.”

“Due to Covid 19, the number of part time jobs is very limited.”

“A lot of internships in the Netherlands are Dutch-only. As an international student who does not speak Dutch you can hardly find any internship with the corona.”

Tot slot geven studenten aan dat er onvoldoende informatie beschikbaar is over het vinden van werk of een stage, zoals blijkt uit figuur 21 en figuur 22.

Figure 22: How satisfied are you with the following issues? (Internship)

Ze benoemen daarbij vooral dat ze informatie en hulp missen vanuit hun onderwijsinstelling:

“The school was not helpful at all. Internships in the Netherlands are predominantly in a dutch speaking environment.”

“The university didn't help and didn't have list with the past workplaces from other years/”

“There was hardly any information given out by the HvA on how to find an internship and go through the interview process. I felt very lost throughout the experience.”

Zorgverzekering

Kernpunten

- Er heerst veel onduidelijkheid rondom de zorgverzekeringsplicht voor internationale studenten, voor 39 procent van de internationale studenten was het onduidelijk of ze wel of niet verzekerd moesten zijn.
- Respondenten vinden het ingewikkeld om in Nederland een zorgverzekering aan te vragen.
- De respondenten ervaren een taalbarrière met Nederlandse verzekeringsmaatschappijen.

Vooral in deze corona tijden is het erg belangrijk dat internationale studenten goed verzekerd zijn om boetes, financiële problemen en verdere gezondheidsproblemen te voorkomen. De AISS bevat vragen over de zorgverzekering om zo meer inzicht te krijgen of en zo ja welke knelpunten internationale studenten ervaren in dit domein.

Uit figuur 23 blijkt dat er vooral veel onduidelijkheid heerst rondom de zorgverzekering. Voor 39 procent van de respondenten was het onduidelijk of ze wel of niet verzekerd moeten zijn in Nederland. Van die 39 procent is het voor 16 procent nog steeds onduidelijk. Daarnaast weet minder dan 38 procent welke rechten en plichten uit een zorgverzekering voortvloeien (zie figuur 24).

Verder gaven internationale studenten aan dat zij veel verschillende instanties benaderd hebben om meer informatie te krijgen over hun zorgverzekeringsplicht. De meest voorkomende instanties waren de universiteit, studentenorganisaties en verschillende verzekeringsbedrijven.

In totaal heeft 8 procent van de respondenten een boete ontvangen. 4 procent heeft deze ontvangen omdat ze niet verzekerd waren, 1 procent omdat ze niet de maandelijkse premie betaald hebben en de overige 3 procent door een andere reden.

In de open vragen gaven de respondenten aan dat zij vaak onterecht een boete hadden ontvangen. Meestal lukte het de respondenten om dit op te lossen, maar dit kostte veel tijd en energie:

Figure 23: Was it clear whether you were required to be insured or not

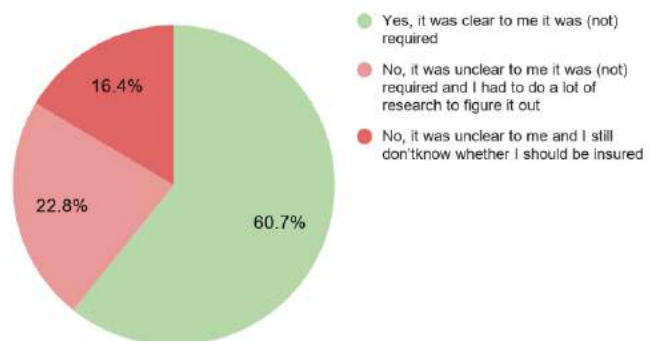
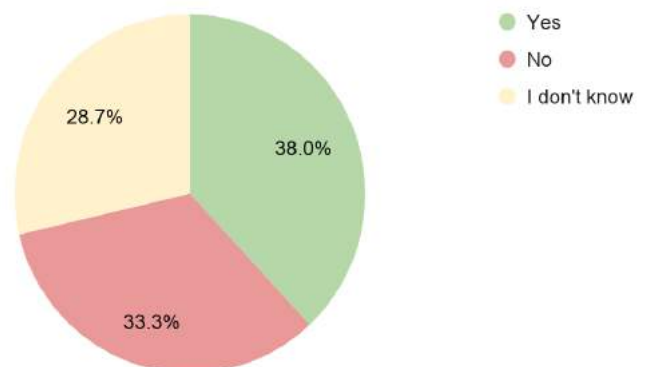

Figure 24: Is it clear what your rights and obligations are concerning health insurance?

“I had an EU health insurance card, which suffices if you're a student and not working. They fined me but after calling them extensively I managed to fix it.”

“I got fined several times for not showing proof of being insured, even though I had sent several letters, but in the end it was resolved and they took the fines back.”

“The Insurance company fined me even though there was no reason to, they thought I was a student without even asking. I called and fixed it but I couldn't believe how an organization like that just fines people instead of checking the correct information first.”

Daarnaast hadden de respondenten de mogelijkheid om toelichtingen te geven over eventuele andere problemen die ze ondervonden met hun zorgverzekering. Hier kwam vooral tevoorschijn dat **het voor respondenten vaak onduidelijk is hoe het zorgsysteem in Nederland werkt en dat het erg ingewikkeld is om een zorgverzekering aan te vragen.**

“It was tricky to get the insurance set up because I needed a Dutch bank account, but then for the Dutch account I needed a Dutch phone number. All these things were interlinked and it was hard to juggle the order in which I could do things.”

“It seems generally unclear whether international students are or aren't allowed to take Dutch healthcare insurance and receive zorgtoeslag.”

“My biggest issue with insurance is that I found out months after getting my Dutch insurance that I am also entitled to get some of the money that I pay back. (..) Would be nice if I found that out from the school for example, and not by coincidence from a friend.”

Ook gaven de respondenten aan dat zij een taalbarrière ervaren met de Nederlandse verzekeringsmaatschappijen:

“My insurance is not English friendly.”

“For a non-dutch speaking person it is very difficult to understand dutch insurance system.”

“There was a whole process of someone checking if i had insurance, it was very confusing cause i only got letters in dutch.”

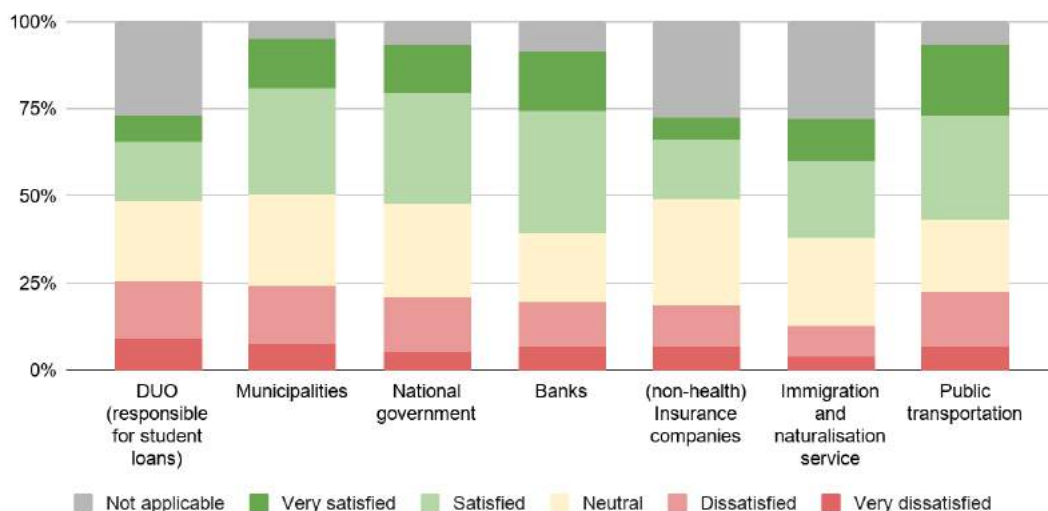
Het Nederlandse systeem

Kernpunten

- Informatievoorziening en communicatie is nog te vaak in het Nederlands, waardoor internationale studenten belangrijke informatie missen met betrekking tot DUO, de Nederlandse overheid en gemeenten.
- Cruciale informatie wordt niet vanuit de universiteiten of hogescholen gedeeld, waardoor internationale studenten in de knel komen met het regelen van een BSN-nummer, Nederlands bankrekening en/of registreren bij de gemeente.
- Het is voor internationale studenten nog te moeilijk om dingen te regelen via de Belastingdienst, openbaar vervoer en huisartsen aangezien de informatievoorziening gebrekkig is en/of sprake is van een taalbarrière.
- Internationale studenten vinden het onredelijk dat zij moeilijk in aanmerking komen voor het studentenreisproduct.

Figuur 25 geeft weer hoe de respondenten de verschillende instellingen waarden met betrekking tot de informatievoorziening in het Engels. **De helft van de respondenten geeft aan over het algemeen tevreden te zijn met de informatievoorziening betreft praktische- en noodzakelijke zaken.** Studenten zijn voornamelijk tevreden met de Engelse informatievoorziening van banken: meer dan 50 procent van de ondervraagden is tevreden. Bij DUO en de gemeentes is er ruimte voor verbetering: **25 procent de respondenten geeft aan ontevreden tot zeer ontevreden te zijn met de beschikbare informatie in het Engels bij DUO en de gemeentes.**

Figure 25: How satisfied are you with the relevant information being provided in English by the following institutions on their core/standard

De respondenten hadden de mogelijkheid om toelichting te geven en gaven voornamelijk aan dat het in het algemeen moeilijk was om belangrijke zaken te regelen:

“just in general, info is always in Dutch”

“It was very difficult to fix everything with those organisations, there were so many papers, everything was in Dutch, nobody knew anything about other organisations.”

“the signing up (municipality, bank, etc.) is horrible. To do one, you need to have all the other things already, which does not make sense. How are you supposed to start?!”

Daarnaast geven de respondenten aan dat het nog vaak te onduidelijk is en/of te lang duurt om zaken zoals een verzekering, DUO lening of dergelijke te regelen. Hierdoor lopen internationale studenten tegen verscheidene knelpunten aan en kunnen zij vaak niet op tijd de juiste zaken regelen voorafgaan aan hun verblijf in Nederland:

“I have been trying to apply for the loan since September and they take 2 months to reply if they reply or I need to be calling he all the time and I still haven't got it because they are always adding something else to the documents”

“The DUO website redirects you to all kinds of different websites and people whereas in my opinion this could be done more efficiently and clearly stated on the website. There seem to be a whole lot of unnecessary steps to be taken for international students in order to get administrative or logistic issues resolved. It is also not very clear what exactly you can get (benefits, loans, bank accounts, health insurance, etc.) as an international student since this is not stated clearly on either of these websites.”

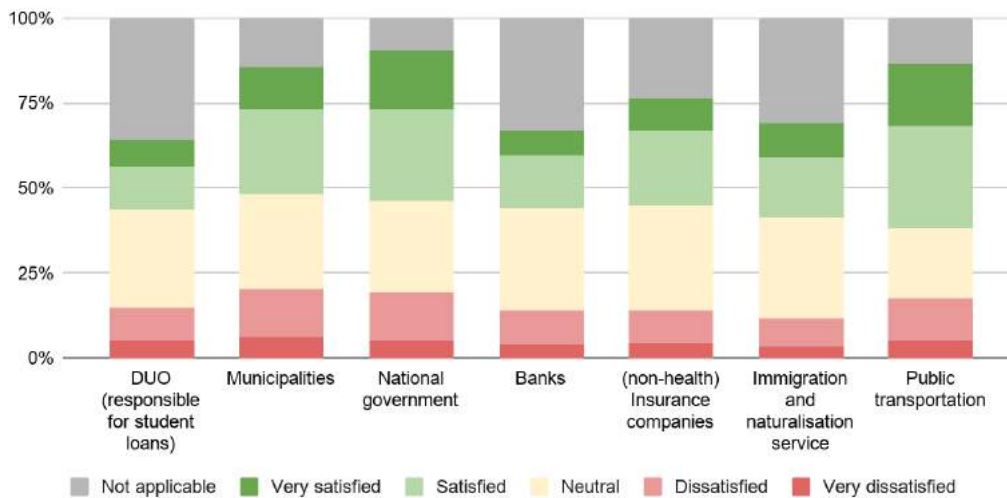
“I couldn't figure out if there are any special rates (for international) students for public transport and how or if I could apply for a personal OV- chipcard since a lot of information is only provided in Dutch. “

Verder informeert de onderwijsinstelling zelf vaak niet, of niet voldoende, over de werking van het Nederlandse systeem, zoals het aanvragen van een BSN-nummer en registratie bij een huisarts. Het blijft voor internationale student vaak onduidelijk hoe dit in zijn werk gaat:

“it was very unclear to me how to register with a GP, and whenever I would go by the clinic no one was there who spoke English enough to point me in the right direction”.

“The university did not provide help to open a bank account. I had to visit ABN Amro 4 times till I got an appointment with them to open a bank account. There is no information portal to figure out what the procedures are in general to open a bank account and what options are available.”

Figure 26: How satisfied are you with the corona restrictions/policies being provided in English by the following institutions?

Wat betreft Engelse informatie over corona en de daaruit voortvloeiende maatregelen zien we een vergelijkbare tevredenheid als over de algemene informatievoorziening. Met name over de informatievoorziening van de Nederlandse overheid en lokale gemeenten met betrekking tot Corona zijn respondenten niet tevreden. (figuur 26). **22 procent geeft aan ontevreden te zijn met de communicatie en informatie vanuit deze instanties.** Daarentegen scoren hogescholen en universiteiten aanzienlijk hoger aangezien **70 procent van de respondenten geeft aan tevreden tot heel tevreden te zijn met de informatievoorziening vanuit de hoger onderwijsinstellingen over corona en de maatregelen.**

Tenslotte, een aanzienlijk deel van de respondenten geeft aan dat het onbegrijpelijk is dat sommige faciliteiten (bijvoorbeeld het studentenreisproduct) nog steeds alleen voor Nederlandse studenten gelden, ondanks dat ze hiervoor drie en/of meer jaren studeren:

“It is a pity that the public transportation discount for students provided by DUO is only for Dutch students and does not apply for international students as well. I think the discount is a great way for international students to travel around the Netherlands and get to know the country more during their stay.”

“An international equivalent of the student travel product could be of huge benefit - free public transport is not expected, but at least a discounted rate for students who do not fulfill the requirements for the regular student travel product would be great.”

Redenen om (niet) te blijven

Kernpunten

- Internationale studenten hebben twijfels over de mogelijkheden op de Nederlandse arbeids- en huizenmarkt, daarom weet een deel nog niet of ze wel in Nederland zullen blijven na hun studie.

Meer dan de helft van de studenten (52 procent) weet niet of ze na het afstuderen nog in Nederland zullen blijven, 35 procent geeft aan dat ze verwachten in Nederland te blijven, 13 procent wil niet in Nederland blijven (zie figuur 27). De respondenten is gevraagd om een toelichting te geven bij hun antwoord. Daaruit blijkt dat veel studenten twijfelen over de arbeids- en huizenmarkt:

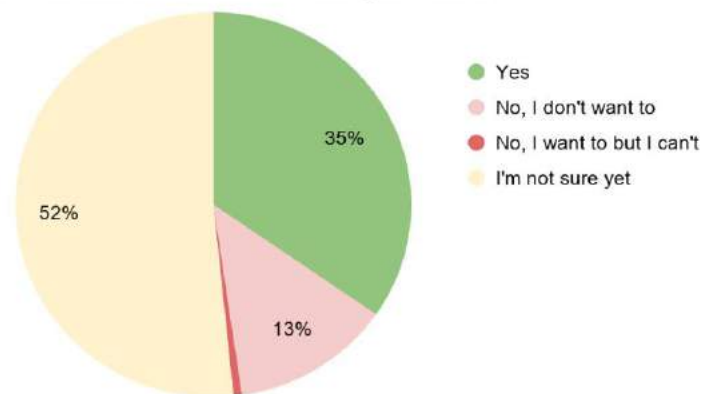
“I am not sure yet if there will be other opportunities abroad to further develop my skills.”

“Depending on the job offer. I love Amsterdam and want to come back but my own country also offers many great job possibilities.”

“I do not know what and where I will do my master (I am a bachelor student) and what my career opportunities will be after finishing my master.”

“I believe my field of study has good job opportunities in the Netherlands. The standard of living is also quite good.”

Figure 27: Do you plan on staying in the Netherlands and/or coming back to work in the Netherlands after graduation?

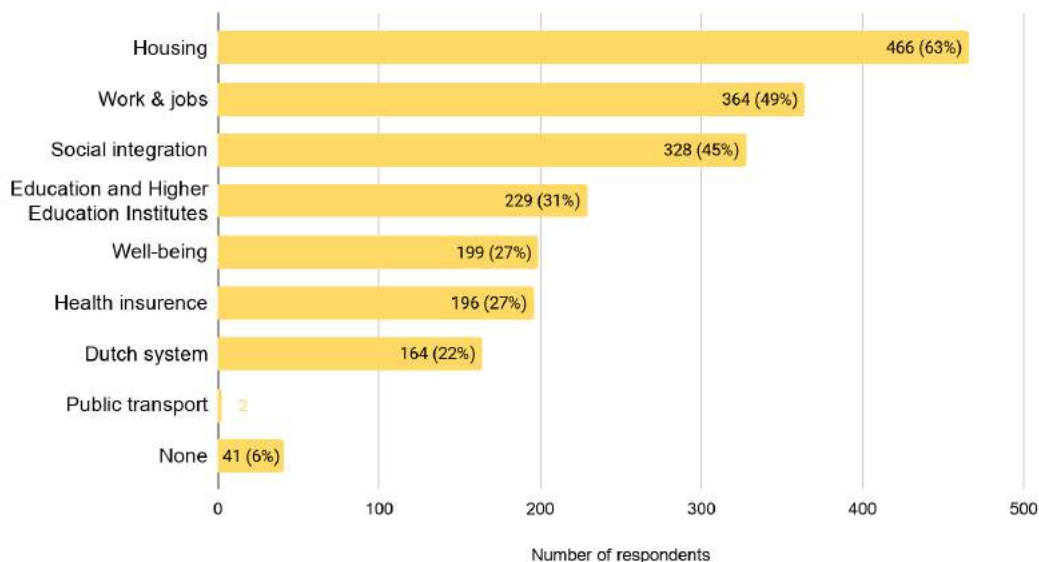
Noodzakelijke verbeteringen

Kernpunten

- Respondenten vinden dat voornamelijk op het gebied van huisvesting, werkgelegenheid en sociale integratie de meeste winst is te behalen voor hoger onderwijsinstellingen, beleidsmakers en overheidsinstanties.
- Respondenten geven aan dat studie-, studenten- en gezelligheidsverenigingen een actievere rol kunnen spelen in de sociale integratie van internationale studenten.

De AISS sloot af met de vraag op welk gebied verbeteringen het hardste nodig zijn, en welke concrete verbeteringen dat dan zouden moeten zijn. Respondenten konden meerdere gebieden selecteren en hun antwoord toelichten door middel van open vragen. Figuur 28 geeft hieronder de resultaten weer.

Figure 28: In which field(s) do you think improvements are most necessary?

Een veelvoorkomende en terugkerende aanbeveling vanuit de internationale student is dat er echt concrete stappen moet worden gemaakt om de schaarste van betaalbare huisvesting te verminderen. Dit fenomeen speelt uiteraard niet alleen onder internationale studenten, maar ook de Nederlandse student is hier de dupe van. Met betrekking tot huisvesting: studenten geven aan dat duidelijker (en in het Engels!) op hun rechten en plichten moeten worden gewezen, daar ligt een belangrijke rol voor woningcorporaties, studentenhuisevesters en lokale gemeenten. Internationale studenten geven aan dat het duidelijk moet worden wie verantwoordelijk is voor studentenhuisevesting. Bij voorkeur vanuit een overheidsinstantie om te voorkomen dat er misbruik wordt gemaakt van internationale studenten, bijvoorbeeld door private kamerverhuurders.

Het tweede onderwerp waar veel internationale studenten aangeven problemen mee hebben is het vinden van een baan. Het is nog te vaak te moeilijk om een bijbaan te vinden en om zodoende in aanmerking te komen voor het studentenreisproduct. De problemen op de arbeidsmarkt hebben vaak te

maken met een taalbarrière, visa beperkingen, maar ook de Dutch-only cultuur. Daarom bevelen internationale studenten hogescholen, universiteiten en studentenorganisaties aan om hier meer aandacht aan te besteden en hierin een ondersteunende rol te vervullen.

Ten slotte, sociale inclusie en/of sociale integratie. Respondenten geven aan dat sociale integratie erg belangrijk is voor internationale studenten om zich in hun lokale 'community' thuis te voelen, helaas geeft een kwart van de respondenten aan ontevreden te zijn met sociale integratie (zie sectie sociale inclusie). Mede door de vele Nederlandstalige studenten- en gezelligheidsverenigingen, en de aanvullende beperkingen in deze corona tijd, worden internationale studenten nog harder geraakt dan Nederlandse studenten. Daardoor zouden hoger onderwijsinstellingen en studenten- gezelligheidsverenigingen (bijvoorbeeld ESN, AEGEE of andere lokale internationale verenigingen) meer op integratie en inclusie kunnen richten om de interactie tussen Nederlandse en internationale student te verbeteren. Bijvoorbeeld door middel van het organiseren van een buddy-programma. Bovendien geven respondenten aan dat het aanbieden van gratis Nederlandse taallessen door hoger onderwijsinstellingen en/of studie- en studentenverenigingen, internationale studenten bevordert om te mengen onder Nederlandse studenten en deel te nemen in de Nederlandse maatschappij.

Conclusies en aanbevelingen

Uit dit rapport komt duidelijk naar voren dat er veel mogelijkheden zijn om de positie van internationale studenten in Nederland verder te verbeteren. Dit is van uiterst belang om de potentie van internationalisering te realiseren. Op basis van de bovenstaande hoofdstukken komen wij tot de volgende concrete aanbevelingen, uitgesplitst naar beleidsmakers en hoger onderwijsinstellingen.

Hoger onderwijsinstellingen

1. **Investeer in mentale gezondheidszorg voor internationale studenten.** De resultaten over het welzijn van studenten baren ons zorgen: veel internationale studenten hebben vanaf september 2020 te maken met (ernstige) psychische problemen. Zorg dat docenten hiervan op de hoogte zijn en (online) colleges niet louter gebruiken om lesmateriaal uit te leggen, voor sommige studenten is dit de meest sociale moment op een dag. Zo kan er aan het begin van een college kort informatie verstrekt wordt over hoe een student om hulp kan vragen indien deze behoefte heeft aan een gesprek met bijvoorbeeld een studentenpsycholoog. Van belang is dat deze student dit gesprek ook daadwerkelijk kan voeren en niet nog weken moet wachten als gevolg van lange wachtlijsten.
2. **Neem niet meer internationale studenten aan dan dat er huisvesting beschikbaar is. Communiceer eerlijk en duidelijk over woningtekorten en ondersteun de internationale student in het vinden van woonruimte.** De woningnood in studentensteden is hoog, zowel voor Nederlandse als internationale studenten. Het verschil tussen deze groepen is echter dat internationale studenten geen terugvaloptie hebben, zij kunnen er niet voor kiezen om 'dan nog maar een jaartje thuis te wonen'. Dit werkt misbruik en uitbuiting in de hand. Hoger onderwijsinstellingen kunnen hier hun verantwoordelijkheid in nemen door internationale studenten op de hoogte te stellen over de woningnood lang voordat zij naar Nederland komen en hen te ondersteunen in het vinden van een woonruimten.
3. **Faciliteer toegankelijke Nederlandse taalcursussen voor internationale studenten en geeft dit prioriteit.** De respondenten gaven aan dat het leren van de Nederlandse taal de mogelijkheden om te integreren in de Nederlandse samenleving zou verbreden: zo bevordert het leren van Nederlands de interactie tussen internationale en Nederlandse studenten, draagt het bij aan de baankansen en kan de duidelijkheid rondom het Nederlands (zorg)systeem voor internationale studenten bevorderen

Beleidsmakers

1. **Ontwikkel een integrale visie op het internationale aspect van hoger onderwijs, welke ook de positie van internationale studenten in Nederland omvat.** 52% van de respondenten geeft aan nog niet te weten of ze in Nederland blijven na de studie en er worden 3 meest onderwerpen aangeduid waar verbetering als noodzakelijk gezien wordt. Die onderwerpen zijn huisvesting, werkgelegenheid en sociale integratie. Om dit adequaat te verbeteren is er een gedeelde aanpak van de betrokken instanties nodig.

2. **Verzamel eerlijke en duidelijke informatie over het openen van een bankrekening, het aanvragen van een BSN-nummer en in het bijzonder de zorgverzekeringsplicht, en plaats deze op één centrale website in het Engels.** Deze website zou moeten fungeren als ‘naslagwerk’ voor zowel toekomstige als huidige internationale studenten in Nederland. Maak een duidelijk onderscheid tussen informatie voor EER- en niet-EER-studenten. Vermeld daarnaast op deze website contactinformatie van relevante partijen waar de student contact mee kan opnemen. Werk tenslotte zoveel mogelijk samen met hoger onderwijsinstellingen, studentenkoepels en overige relevante partijen zodat elke partij standaard naar deze website verwijst en dubbele (wellicht foutieve of verjaarde) informatie zoveel mogelijk wordt voorkomen.

3. **Creëer een jaarlijkse monitor vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zodat de AISS overbodig wordt.** De conclusies uit dit rapport geven een eerste beeld van de problemen waar internationale studenten tegenaan lopen en dit eerste beeld is schokkend. Het monitoren van zo’n belangrijk onderwerp als dit zou niet de taak van ESN, de LSVb en het ISO moeten zijn, maar door het ministerie moeten worden geborgd.